

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Institutiones Canonicae Sive Ius Ecclesiasticum

Wiestner, Jacob

Monachii, 1705

II. De Vicario Jurisdictionis Episcopalis Generali.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62620](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62620)

lato, parochó, vel ipso Episcopo deputatus aut ad tempus substitutus, licet quòd parochia ei in titulum non conferatur, ad nutum amovibilis, ac proinde beneficiarius non sit, ut cum Rebuffo *Tr. de Nominat. quest. 14. n. 62.* notat idem Barbosa *n. 58.* curam tamen aliasque functiones parochiales omnes exercet instar ipsius parochi; quò ad Ecclesiam tedeunte vel, si ab ipso constitutus est, mortuò, ipsius officium ferè cessat, Vallens. *ad hanc Rubr. §. 1. n. 4.*

17. Dubium hic movetur, an vicarium sibi substituere etiam Vicarius possit. Non quidem Perpetuum, *c. Clericos 4.* cum enim talem sibi substituere nequeat parochus ordinarius, penes quem est cura tam habitualis quam actualis, hòc ipsò; quòd extra casus Jure permisos Ecclesie deservire teneatur per se ipsum, *§. Qui verò cit. ipse quoque* autoritate Episcopi op^o habet, si Vicarie jus in alium transferre velit, *arg. c. Admonet. 4. de Renunt.* Sanchez *cit. n. 1.* sed Temporalem: circa cujus constitutionem non eadem perpetui & temporalis vicarii est potestas: illum enim, si à parochia, cujus Vicarius est, ad breve v.g. duorum aut etiam trium hebdomadarum tempus absit, Vicarium sibi substituere non prohiberi, in *c. Clericos cit.* docent Ant. de Butrio *in fine* & Laiman *n. 1.* quòd, juxta dicta, æquiparetur vero parochó, & curam atque administrationem ordinariam non minus quam iste obtineat, Innocent. *in c. Tua 5.* ac proinde, quoad vicarii substitutionem, non minus ipsi quam isti sit permillum. Si verò præfens muneri suo supereffe ob infirmitatem per se ipsum non valeat, ad longius duorum saltem mensium tempus Vicarium sibi substituendi potestatem ei adstruit *cit. Laiman n. 1. in fine* & cum eo Pirrhing *ad hanc Rubr. n. 18.*

18. Iste verò, sive Vicarius solum tern-

poraneus, etsi tanquam delegatus ad universitatem causarum, quando functionibus peragendis solus non sufficit, cooperatorem assumere, eique unam vel alteram causam seu partem jurisdictionis subdelegare non prohibeatur, *arg. l. & §. 1. ff. Quis & à quo appell. de Jure tamen Vicarium etiam ad breve tempus substituere, eique totam suam jurisdictionem committere non potest.* Ita cum S. Thoma *Quod lib. 12. art. 33.* & Sylvestro *V. Vicarius quest. 5. cit.* Sanchez *num. 15.*

De Jure, inquam; quia vi consuetudinis vicarios etiam temporales tantum, ob infirmitatis vel aliam causam officio suò fungi non valentes, istud ad breve tempus, aliis demandare posse & passim consuevisse, testis est Adrianus *quest. 5. de Confess. dub. 2.* Rationem, cur vi consuetudinis possint, Sylvester & Sanchez *l. cit.* in tacitam licentiam refundunt; hòc ipsò enim; quòd Episcopi hujusmodi consuetudinem sciant, eique non contradicant, in Vicecuratos sive Vicarios temporales in parochiis institutos, tacitè consentire præsumuntur, & ejusmodi substitutionem approbare.

ARTICULUS II.

De Vicario Jurisdictionis Episcopalis Generali.

SUMMARIUM.

20. *Iste vel diversam ab Episcopo constituitur:*
 21. *Vel eandem cum ipso jurisdictionem habet,*
 22. *Ut Vicarius generalis respectu totius Diocesis.*
D d d d 2 Vicarius

23. Vicarium constituere Episcopus, si officio solus par non sit,
24. Unum vel etiam plures debet.
25. Ex pluribus negotium, Vicario simpliciter delegatum, principalior:
26. Si pares sunt, cui litera prius presentantur, expedit;
27. Nisi reus his conventus contradicat.
28. Vicarius debet esse clericus,
29. Et SS. Canonum saltem peritus.
30. Constitutus est in dignitate,
31. Et jurisdictionem Ordinariam obtinet,
32. Etiam respectu causarum specialium inferarum mandato generali,
33. Quae eadem est cum Episcopali,
34. Et à Canone habetur.
35. Differentia inter Vicarium Generalem & Foraneum,

20. **V**icarii jurisdictionis Contentiosae Dati, sive ab homine constituti, duplicis generis sunt; quidam enim jurisdictionem à constituyente diversam, ei tamen subordinatam habent, ut sunt iudices ad universitatem causarum ab Episcopo delegati, & Vicarius, qui dicitur Foraneus, cujus jurisdictione ad certam partem vel districtum, extra civitatem Episcopalem, se extendit, Glossa in *Clement. 2. V. Foraneus, de Rescriptis*, uti etiam cujus jurisdictione se extenderet ad totam quidem, sed solam civitatem Episcopalem. Alii verò eandem cum illo, licet aliò modò & ab eo dependenter exercendam, jurisdictionem habent, ut Vicarius generalis Episcopi sive, ut *e. fm. in 6.* ad eumque ultra montes directis literis vocari solet, ejus Officialis, Laiman in *e. 1. in 6. n. 1. 4. & 6.*
21. Porro Vicarius iste, si simpliciter, tam in temporalibus, quam spiritualibus

Episcopi vices gerit: si verò secundum quid tantum generalis est: vel ejus vices gerit in solis temporalibus? & tunc etiam laicus esse potest, Hostiens. in *e. Decernimus 2. de Judiciis Panormit. ibid. n. 13.* & Sbrozium de *Vicar. Episc. lib. 1. q. 31. n. 11.* vel in solis spiritualibus, ut qui Vicarius Generalis, aliquando cum addito, in *Spiritualibus*, aliquando absolute, vocari solet, & jurisdictionem in his ad totam diocesim se extendentem habet? & tunc non nisi clericus esse potest, Decernimus *cit. c. Tuam 3. de Ord. g. n. 12. de Sent. Excommunicat. in 6. cit. Panorm. n. 12.* & illius latis Sbrozium *q. cit. n. 5.*

Neque obstat; quod in aliquibus diocesis certum genus causarum, matrimonialium aut decimarum committatur alteri, qui etiam vocari solet Officialis; quia nihilominus non illi, sed is, de quo antè dictum est, Episcopi Vicarius generalis est: ad eum solum destinantur literae Apostolicae, quae destinantur Officiali, ut ex *Clement. 2. in 6. cit. Glossa V. Principalis de Rescriptis*, colligitur, & cum Garcia de *Benef. p. 1. cap. 8. n. 122.* tradit Laiman *cit. n. 4.*

Atque hujusmodi Vicarium generalem constituere & amovere Episcopus solus, Capituli consensu, imò eum consilio non requisito, potest, ut cum Panormit. in *c. Tua 5. n. 4.* & Sbrozium *cit. lib. 1. q. 54.* docet Azor p. 2. *Instit. lib. 3. cap. 6. q. 14.* & firmat recepta de generalis Consuetudo.

An autem eum constituere tentetur, dubium est, expediendum ope distinctionis; vel enim Episcopus, propter singularem industriam facilitatèque in negotiis expediendis, & angustis limitibus conclusae diocesis parvitatem, solus sufficit implendo muneri Episcopali? & Vicarium constituere, eique suae jurisdictionis

tionis exercitium committere eum non teneri, recte tenent & Rotæ decisionibus firmant Barbosa *de Offic. Episc. alleg. 54. n. 125.* & Pillegrinus *de Vicar. Episc. p. 1. s. 2. subf. 5. n. 5.* Vel, ut plerumque contingit, illi implendo solus non sufficit? & tum ad Vicarij constitutionem omnino tenetur, ad eumque constituendum terminum præfigere: imò hoc lapso Vicarium constituere poterit Archiepiscopus, secundum Panormit. *in c. Quoniam 14. de Offic. Ordin. n. 3.* & Sbrozium *l. cit. quest. 26. à n. 2.* & alios; vel, si Episcopus illi subjectus non sit, Vicarius (sed ab Episcopo non amovibilis, ut à S. Congreg. Episc. sæpius declaratum est) à sede Apostolica constituitur, teste Pillegrino *cit. subf. 5. n. 9.* ubi, hujusmodi Vicarij Apostolici munere se functum, affirmat.

Sicut Episcopus plenâ, sic vacante Sede Capitulum Cathedrale, intra octo dies à notitia vacationis, Vicarium generalem constituere vel existentem confirmare tenetur, ex decreto S. Synodi Tridentinæ *sess. 24. cap. 16. declarando à n. 55.*

24. Dubium secundo aliqui movent, an Episcopus, & Sede vacante Capitulum, constituere possit hujusmodi Vicarios duos vel plures. Cujus mihi quidem indubitata resolutio est, posse non tantum, si Episcopus ex dispensatione plures obtineat Episcopatus; hoc enim casu cuique Vicarium generalem proprium designandum, à S. Congreg. Episc. declaratum perhibet *cit. Pillegrinus n. 13.* sed etiam, si unius tantum diocesis Episcopus sit, & ita; ut occurrentes causæ & negotia ab hujusmodi vg. duobus Vicariis simul, vel à singulis vg. ab eo, qui prævenerit, decidi & expediri possint, ut de Episcopo, cum Glossa *in Clement. 2. V. Principalis de Rescript. &*

Panormit. *in c. Prudentiam 21. de Offic. deleg. n. 21.* Maranta *de Ord. Judic. p. 4. dist. 5. princip. n. 8.* de Capitulo cum Franc. de Pavinis *de Potest. Capit. sede vac. p. 2. quest. 10. n. 6.* docet Palao asserens, id præficari à se observatum in pluribus Ecclesiis, etiam in quibus sede plenâ Vicarius unus tantum fuit, *Tract. 13. dist. 2. p. 29. n. 2.* & de utroque Garcias *de Benef. p. 5. cap. 7. n. 36.* & *cit. Sbroz. q. 50. n. 3. & 4.* Ratio est; quia ex una, plures constitui Jure nullò prohibentur: ex altera verò parte, occurrentes causæ & negotia à pluribus facilius, quam ab uno tantum expediuntur, *c. Prudentiam cit. pr. V. illa.* Quò tamen casu Inprimis necessarium est, ut uterque constituatur in civitate vel loco sedis Episcopalis; cum generalis Vicarius ille dicatur, qui cum potestate & jurisdictione generali constitutus est in loco, ubi Episcopus sedem habet, ex recepta doctrina Bartoli *in l. 1. in fine ff. Quis & à quo appell. & Marantæ cit. dist. 5. n. 8.*

Deinde, si ex duobus Vicariis unus principalior sit, Vicario vel Officiali simpliciter facta à Papa delegatio, illi solè facta censetur, ut desumitur ex *Clement. illiusque Glossa cit.* Si verò æquales, itaque constituti sint, ut occurrentes causæ & negotia à singulis solis decidi & expediri possint, literas Apostolicas, quibus Vicarius generalis vel Officialis simpliciter delegatus constituitur, propter personarum incertitudinem vitari, aliqui desumunt ex *c. Adhuc 10. de Rescript.* Verum hoc textu ea solùm rescripta irritantur, quibus iudex incertus ex incertis, non ut nobis propositò casu, ex certis personis delegatur, ut notat Berroius *in c. Quoniam 14. de Offic. deleg. n. 76.* Quare nostrò hoc casu distinguendum est inter delegationis rescriptas; si enim ista Gratia vg. dispensationis faciendæ,

D d d 3

- ciendæ, vel Justitiæ quidem, v.g. quibus causæ inter partes controversæ cognitio committitur, & in eum cui rescriptum præsentatur, adversa pars consentiat, vel saltem contra eum aut rescriptum tanquam incertum non excipiat, ex duobus Vicariis æque principalibus, tanquam delegatus dispensare, vel de causa judicialiter cognoscere ille poterit, cui rescriptum illud prius est præsentatum, Glossa in c. Quoniam cit. V. Substitutum & Bonacina de LL. disp. 1. q. 3. p. 8. §. 1. n. 8.
26. Si verò in Justitiæ rescripto contra eum, cui præsentatur, adversa pars excipiat, delegationis declarationem à rescribente petendam, & donec obtineatur, in causa non procedendum, censent Laiman in c. 1. hic in 6. n. 7. & Barbosa in c. Quoniam cit. n. 10.
28. Porro Vicarius generalis, tam ab Episcopo, quam à Capitulo deputatus, ut paulò ante dictum, clericus non conjugatus, nec bigamus, nisi cum isto super impedimento fuerit dispensatum, arg. e. Unici de Cleric. conjug. in 6. neque 25. annis minor, c. Cum in cunctis 7. §. Insuper de Elect. neque alicujus Mendicantium Ordinis Religiosus esse debet, Clement. 1. §. ad Prioratus de Regul. etsi aliorum Ordinum Monachi & Clerici esse possint, Rebuff. in Praxi Tit. de Vicar. Episc. à n. 30.
29. Præterea esse debet Doctor vel Licentiatus in Jure Canonico, secundum Trident. Sess. 5. cap. 16. cit. Quod licet de Capitulari à S. Congreg. Card. Interpp. 28. Augusti 1621. declaratum, testetur Barbosa de Canon. & Dignit. cap. 42. n. 53. Concilii tamen decreto & istius declarationi adversari non videtur deputatio Vicarii, tam Capitularis quam Episcopalis, qui Doctor quidem solius Theologiæ, sed SS. Canonum notitiâ, ad munus illud rectè obeundum sufficienti, est instructus, ut colligitur ex cit. cap. 16. verbis, Vel aliàs quan-
- tum fieri poterit idoneus, & Germanie nostræ praxi confirmatur.
- Vicarius secundum SS. Canonum & S. Concilii præscriptum deputatus, etsi Ecclesiæ beneficiatus propriè non sit, cum ex Vicariatu provenientes redditus percipiendi jus perpetuum & stabile, prout ad beneficium Ecclesiasticum exiguntur, non habeat, hoc ipsò; quòd Vicarius generalis ab Episcopo liberè, sicut assensu, sic etiam removeri possit, juxta dicta n. 23. Azor p. cit. lib. 3. cap. 43. q. 8. de Palao Tract. 13. disp. 1. p. 4. n. 5. Etiam inquam, beneficiatus non sit, dignitatem tamen obtinet, ut iidem docent cum Glossa in Clement. 2. V. Delegatus de Rescript. Zabarella ibid. n. 22. Barbosa cit. alleg. 54. n. 132. Ratio est; quia dignitas est rerum Ecclesiasticarum administratio cum jurisdictione, ut aliis relatis docet idem n. 133. & cit. Stron. lib. 2. q. 27. n. 11. quam Vicario generali competere, nemo est, qui inficietur, & docet praxis quotidiana.
- An autem hæc ejus jurisdictio Ordinaria vel Delegata sit, dubium & celebre controversia est inter DD. eam enim solummodo delegatam; ac proinde Episcopi Vicarium Ordinarium jurisdictionem non esse, voluerunt Goffredus in Rubric. hic n. 7. Alciatus in Rubric. de Offic. Ordin. n. 24. Sotus in 4. disp. 18. q. 4. art. 3. Germonius Lib. 1. Annot. advers. cap. 6. & alii relati à cit. Barbosa n. 3. Moventur primò; quia Vicarius vicem gerit Episcopi, & ab ipso constituitur: qui autem vices gerit, nihil proprium habet, sed delegatâ jurisdictione uti creditur, l. 1. §. 1. l. Episc. 3. ff. de Offic. ejus cui mandata & l. Sotus 16. ff. de Jurisdic. præsertim constitutus ab Episcopo, à quo Ordinaria concedi non potest, arg. à contrariò Quod de post. can. A judicibus 2. q. 6. ubi Ordinarii judices vocantur, qui ab

Apostolico, ut Ecclesiastici, vel ab Imperatore, ut Seculares, legitimam potestatem acceperunt. Secundò; quod ex una, jurisdictione Ordinaria à Lege seu Canone descendat, ac sit perpetua, & permaneat mortuo concedente, *l. Et quia 6. ff. Eodem tit. & c. Legatos 2. de Offic. Legati in 6.* delegata autem data sit ab homine, à quo etiam revocabilis est, eoque re adhuc integrâ mortuò finitur, *l. Et quia cit. l. Eum qui 13. ff. ibidem c. Relatum 19. de Offic. deleg. & c. Si delegatus 7. eadem Rubr. in 6.* Ex altera verò parte, jurisdictionem Vicario non tribuat ulla Lex vel Canon, sed Episcopus: per cuius etiam revocationem, *arg. c. Omnis 1. de R. I. & mortem expirat, Clement. fin. junctâ Glosâ V. Contestata de Procurat.*

Sed meliùs cum Glosâ in *c. Licet 8. V. Officiale in 6.* Panormit. in *c. Determinimus cit. n. 12.* & Sylvestro *V. Vicarius q. 4.* Ordinariam jurisdictionem Vicario tribuunt Covarruv. *Lib. 3. var. cap. 20. n. 4.* Maranta *cit. dist. 5. à n. 12.* Gutierrez *Q. Canon. lib. 2. cap. 6. n. 17.* Sbroz. *Lib. 2. quæst. 55.* & duo Barboza, Petrus quidem in *l. Cum Prætor 12. §. 1. ff. de Judic. n. 371.* Augustinus verò *alleg. cit. n. 26.* alios DD. magis numero acervans. Ratio, quâ nituntur est, partim; quòd eadem jurisdictione non possit esse Ordinaria & Delegata: cum ergo jurisdictione Episcopi Ordinaria sit, *c. Cum Episcopus 7. de Offic. Ordin. in 6.* talis etiam erit Vicarii generalis; quia ejus jurisdictione eadem est, quæ Episcopi, hoc ipsò; quòd tribunal atque Auditorium, sive Consistorium utriusque sit idem, *c. Non putamus 2. de Consuet. in 6. & c. Romana 3. de Appel. lat. in 6.* partim verò; quòd à delegato appellari possit ad delegantem, *c. Sicut per 27. §. Porro de Offic. deleg. hoc ipsò;*

quod diversa & distincta ab ordinaria, istique sit subordinata: à Vicario autem generali, saltem in iis, quæ ipsi competunt ex officio Vicarii, ad Episcopum nequeat appellari; ne ab eodem appellatur ad eundem, *c. Non putamus cit.*

Quæ Episcopalis, etiam ratio est Vicarii generalis ipsius Capituli aliorumque Prælatorum, obtinentium jurisdictionem quasi-Episcopalem: quorum proinde omnium Vicarii generales Ordinarii iudices sunt, etiam quoad ea, quæ speciali commissione opus habent, si istorum commissio generali illius constitutioni adjungatur; cum tanquam connexa & accessoria sequantur naturam jurisdictionis principalis, *arg. c. Translatio 2. de Constit. c. Quod in dubiis 3. de Consecrat. Eccles. & Reg. 42. in 6.* Aliud esset, si casus, speciale mandatum exigens, committeretur seorsim, & non accessorie ad officium Vicariatus; tum enim respectu talis causæ foret delegatus, ab eoque appellari ad Episcopum posset, Sbroz. *cit. quæst. 55. n. 39.* Garcias *de Benef. p. 5. cap. 8. n. 40.* & Sanchez *Lib. 3. de Matrim. d. sp. 29 n. 8.*

Neque obstat; quòd ita una eademque jurisdictione Ordinaria sit penes duos, Episcopum ejusque Vicarium: quod naturali rationi repugnare videtur, *l. Si ut certo 5. §. 15. ff. Commodati & l. Possideri 3. §. 5. ff. de Acquir. poss.* quia jurisdictione, de qua agimus, non eodem, sed diverso modo est penes utrumque; & penes Episcopum quidem principaliter & quoad quasi dominium: penes Vicarium autem accessorie & quoad exercitium tantum est, hoc ipsò; quòd ille eam proprio, iste verò alienò solum nomine & dependenter exercent: quod naturali rationi non magis repugnat, quam ejusdem rei dominium quidem directum aut possessionem civilem penes unum,

32

33

unum, penes alium autem esse dominium ejusdem utile, vel possessionem forum naturalem, Glossa in c. Licet 9. V. Eodem modo de Probat. Bartol. in cit. §. 5. à n. 8. & Tuschus Practic. V. Dominium concl. 609. & V. Possessio concl. 429. n. 11.

Ea, quæ in contrarium allata sunt, non admodum urgent. Prius quidem; quia in primis alterius vices geri etiam ab Ordinario possunt; sic enim Legatus Pape, etsi istius vices gerat, c. 1. de Officio Legati, jurisdictionem tamen ordinariam habet, c. Legatos 2. ibid. in 6. Deinde; quia Vicarius generalis alterius vice fungitur ratione proprii Officii Vicariatus, cui ejus jurisdictio adhæret, Barbosa alleg. cit. n. 43. Denique; quia jurisdictionem immediatè non accipit ab Episcopo: sed à Jure, illam ad Episcopi nominationem Vicario tribuente in omnibus, quæ speciale mandatum non requirunt, cit. Sbroz. n. 26. & Sanchez n. 13.

Posteriori verò, partim; quia Jus Vicario Ordinariam jurisdictionem tribuit, hoc ipso; quòd Episcopo permittat nominationem Vicarii, c. Cum Episcopus cit. & c. fin. de Heret. in 6. jurisdictionem ipsius in eodem tribunali exercentem, c. Non putamus & c. Romana cit. partim verò; quia, etsi perpetua & irrevocabilis sit jurisdictio Ordinaria, quæ inest principaliter & proprio nomine exercetur, talis tamen non est, quæ accessoria est alteri, cujus vice & nomine exercetur, arg. l. Cum principalis 138. ff. & c. Omnis 1. de R. I. Sanchez cit. n. 13.

35. Ex hætenus deductis relucet notabiles differentie, quæ intercedunt inter Vicarium Episcopi in spiritualibus Generalem & Foraneum, quem alicubi Commissarium nuncupant Episcopalem; cum

ille, sive Episcopi Vicarius Generalis ipsa muneris sui commissione constituitur in dignitate Ecclesiastica; atque idcirco delegatus Apostolicus sive Apostolicarum, tam Justitiæ quam Gratiæ, litterarum executor esse possit, c. Statutum 11. pr. de Rescript. & Clement. Epi. principalis 2. eadem Rubr. ex canone in nota diocesi Ordinariam, eandemque cum Episcopo jurisdictionem, idemque tribunal habeat, c. Non putamus & c. Romana cit. & propterea ab eo ad Episcopum appellatio Jure denegatur, cit. Contrà, Vicarius Foraneus ipsi muneris sui commissione neque constituitur in dignitate: neque capax redditur executionis litterarum Apostolicarum neque Ordinarius, sed solummodo delegatus, non totius diocesis, sed tantum istius districtus sit iudex; neque idcirco ab eo, tanquam diversam ab Episcopali jurisdictionem, & distinctam tribunal habente, ad Episcopum vocari appellari, Clement. cit. junctâ Glossâ Foraneo, Glossa in casu c. Non putamus cit. Garcias p. 5. de Benef. cap. 4. n. 34. & 34. & aliis DD. congestis Barbosa alleg. 54. à n. 18.

ARTICULUS III.

De ejusdem Officio & Potestate.

SUMMARIUM.

36. Vicarius vi muneris sui potest omnia, non exigentia mandatorum speciale.
37. Hoc exigentia quomodo committantur.
38. Speciale mandatum exigens, quæ sunt Ordinis Episcopalis: 38. Gra.